ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 12ης Νοεμβρίου 1998 *

Στην υπόθεση C-269/96,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal administratif de Paris προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Sucreries et Raffineries d'Erstein SA

και

Fonds d'intervention et de régularisation du marché du sucre (FIRS),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 177, σ. 4), και του κανονισμού (ΕΟΚ) 2225/86 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1986, για τη θέσπιση μέτρων διάθεσης της ζάχαρης που παράγεται στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα και για την εξίσωση των όρων της τιμής με την προτιμησιακή ακατέργαστη ζάχαρη (ΕΕ L 194, σ. 7),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. J. G. Kapteyn, πρόεδρο τμήματος, H. Ragnemalm και K. M. Ιωάννου (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: N. Fennelly
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Sucreries et Raffineries d'Erstein SA, εκπροσωπούμενη από την Catherine Buchser-Martin, δικηγόρο Στρασβούργου,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Catherine de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Frédéric Pascal, attaché d'administration στην ίδια διεύθυνση,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Ernst Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, και Bernd Kloke, Oberregierungsrat στο ίδιο υπουργείο,

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Luís Fernandes, διευθυντή της νομικής υπηρεσίας της γενικής διευθύνσεως Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και την Alexandra Caldeira, νομικό σύμβουλο στο γραφείο αγροτοβιομηχανικού σχεδιασμού και πολιτικής,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Xavier Lewis, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Sucreries et Raffineries d'Erstein, εκπροσωπουμένης από τον Alexandre Carnelutti, δικηγόρο Παρισιού, της Γαλ-

λικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον Frédéric Pascal, της Βρετανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον John E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, και τη Sarah Moore, barrister, και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από τον Xavier Lewis, κατά τη συνεδρίαση της 15ης Ιανουαρίου 1998,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Φεβρουαρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 12ης Ιουνίου 1996, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Αυγούστου 1996, το tribunal administratif de Paris υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 177, σ. 4), και του κανονισμού (ΕΟΚ) 2225/86 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1986, για τη θέσπιση μέτρων διάθεσης της ζάχαρης που παράγεται στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα και για την εξίσωση των όρων της τιμής με την προτιμησιακή ακατέργαστη ζάχαρη (ΕΕ L 194, σ. 7).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Sucreries et Raffineries d'Erstein SA (στο εξής: Erstein) και του Fonds d'intervention et de régularisation du marché du sucre (ταμείου παρεμβάσεως και ρυθμίσεως της αγοράς της ζάχαρης, στο εξής: FIRS), που είναι ο δημόσιος οργανισμός που έχει επιφορτιστεί στη Γαλλία με τη διαχείριση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης, αναφορικά με την καταβολή των προβλεπομένων από την κοινοτική ρύθμιση ενισχύσεων στο ραφινάρισμα ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο που παράγεται στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα (στο εξής: ΓΥΔ).

Το ιστορικό της υποθέσεως της κυρίας δίκης

3 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Erstein είναι παραγωγός ζάχαρης που εδρεύει στον γαλλικό νομό του Κάτω Ρήνου. Το βιομηχανικό της συγκρότημα περιλαμβάνει μια εγκατάσταση που μεταποιεί τα ζαχαρότευτλα σε σιρόπια ή σε ακατέργαστη ζάχαρη, μια εγκατάσταση ραφιναρίσματος που μεταποιεί σιρόπια και ακατέργαστη ζάχαρη σε λευκή ζάχαρη, καθώς και εργαστήρια επεξεργασίας και παραγωγής υγρής ζάχαρης. Τα σιρόπια και η ακατέργαστη ζάχαρη, που αποτελούν την πρώτη ύλη της εγκαταστάσεως ραφιναρίσματος, προέρχονται τόσο από ζαχαρότευτλα όσο και από ζαχαροκάλαμα και αναμιγνύονται προκειμένου να επιτευχθεί ένα ομοιογενές τελικό προϊόν.

4 Κατά τη διάρκεια του έτους 1993, η Erstein αγόρασε ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο από μια επιχείρηση της Γουαδελούπης. Το 1993 και το 1994 η Erstein προέβη στο ραφινάρισμα της ζάχαρης αυτής στην εγκατάστασή της ραφιναρίσματος και ζήτησε από το FIRS να της καταβάλει τις ενισχύσεις στο ραφινάρισμα της ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο που παράγεται στα ΓΥΔ, τις οποίες θεωρούσε ότι δικαιούνταν να λάβει δυνάμει των κανονισμών 1785/81 και 2225/86.

5 Με αποφάσεις της 28ης Μαρτίου, της 16ης Ιουνίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1994, καθώς και της 13ης Ιανουαρίου, της 6ης Φεβρουαρίου και της 7ης Φεβρουαρίου 1995, το FIRS απέρριψε τις αιτήσεις της Erstein με την αιτιολογία ότι η εταιρία αυτή δεν απέδειξε ότι είχε επεξεργαστεί χωριστά και σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα την ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως ΓΥΔ και τα σιρόπια από τεύτλα και ότι, επομένως, δεν αποτελούσε «εργοστάσιο ραφιναρίσματος» υπό την έννοια της σχετικής κοινοτικής ρυθμίσεως.

Η κοινοτική ρύθμιση

6 Στη δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1785/81 αναφέρεται ότι, με την απόφαση 80/1186/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1980, περί

της συνδέσεως των υπερποντίων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/028, σ. 3), το προτιμησιακό καθεστώς εισαγωγών στην Κοινότητα ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο που παράγεται στις χώρες ΑΚΕ και στην Δημοκρατία της Ινδίας, το οποίο έχει καθιερωθεί με συμφωνίες συναφθείσες μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών αυτών, επεκτάθηκε στις εισαγωγές ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως υπερποντίων χωρών και εδαφών.

7 Ακολούθως, στην εικοστή αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού, γίνεται λόγος για την ανάγκη «να δημιουργηθούν τα μέσα για να διασφαλιστεί ότι η ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο που εισάγεται βάσει των εν λόγω προτιμησιακών καθεστώτων ραφινάρεται κατά τους δικαιότερους όρους ανταγωνισμού».

8 Κατά συνέπεια, το άρθρο 9, παράγραφος 4, του κανονισμού 1785/81 προβλέπει τα εξής:

«Λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για τη διάθεση, στις ευρωπαϊκές περιφέρειες της Κοινότητος, της ζάχαρης που παράγεται στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα.»

9 Η διάταξη αυτή διευκρινίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1482/85 του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 1985, για την τροποποίηση του κανονισμού 1785/81 (ΕΕ L 151, σ. 1). Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«Εκτιμώντας ότι η διεύρυνση της Κοινότητας καθιστά αναγκαία τη λήψη μέτρων παρεμβάσεως προκειμένου να εξασφαλιστεί ο τακτικός εφοδιασμός του συνόλου των κοινοτικών εργοστασίων ραφιναρίσματος τα οποία μεταποιούν την ακατέργαστη ζάχαρη σε λευκή ζάχαρη· ότι ο εφοδιασμός αυτός καθιστά απαραίτητη την προμήθεια, επιπλέον της προτιμησιακής ζάχαρης, ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο η οποία παράγεται στα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα και ακατέργαστης ζάχαρης από τεύτλα κοινοτικής συγκομιδής· ότι πρέπει, μέσω των μέτρων παρεμβάσεως, οι τιμές των δύο τελευταίων ειδών ζάχαρης να καταστούν ανάλογες με την τιμή της προτιμησιακής ζάχαρης».

10 Το άρθρο 9, παράγραφος 4, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1482/85, προβλέπει τα εξής:

«Λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τα έξοδα μεταφοράς και αποθεματοποίησης της ζάχαρης που παράγεται στα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η διάθεσή της στις ευρωπαϊκές περιφέρειες της Κοινότητας.

Είναι δυνατόν να προβλεφθεί, στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τον εφοδιασμό των εργοστασίων ραφιναρίσματος, ότι η ακατέργαστη ζάχαρη που παράγεται από τεύτλα τα οποία έχουν συγκομισθεί στην Κοινότητα θα απολαύει των ιδίων μέτρων όπως η ζάχαρη που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο.

Κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, ως εργοστάσιο ραφιναρίσματος νοείται μια τεχνική μονάδα της οποίας η μόνη δραστηριότητα είναι να ραφινάρει είτε ακατέργαστη ζάχαρη είτε σιρόπια που έχουν παραχθεί πριν από την παραγωγή ζάχαρης σε στερεά κατάσταση.»

11 Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2225/86, που εκδόθηκε προς εκτέλεση της διατάξεως αυτής, αναφέρει τα εξής:

«Εκτιμώντας ότι, με κοινή δήλωση που προσαρτάται στην πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας για τον εφοδιασμό της βιομηχανίας ραφιναρίσματος ζάχαρης στην Πορτογαλία, συμφωνήθηκε να θεσπιστούν κατάλληλα μέτρα για την εξίσωση των τιμών της κοινοτικής ακατέργαστης ζάχαρης· ότι δεν υπάρχουν πάντως, στην τωρινή συγκυρία, διαθέσιμα ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαρότευτλα· ότι, συνεπώς, ενδείκνυται να εφαρμοστεί η εξίσωση για την ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο καταγωγής των γαλλικών υπερποντίων διαμερισμάτων, προκειμένου ιδίως να διευκολυνθεί ο εφοδιασμός των πορτογαλικών βιομηχανιών ραφιναρίσματος με τη ζάχαρη αυτή, υπό συνθήκες τιμών ανάλογες με τις συνθήκες που ισχύουν για την προτιμησιακή ζάχαρη».

12 Το άρθρο 1 του ιδίου αυτού κανονισμού προβλέπει τα ακόλουθα:

«Χορηγούνται, ως μέτρο παρέμβασης και σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 2 έως 4, κατ' αποκοπήν κοινοτικές ενισχύσεις για τη διάθεση, στις ευρωπαϊκές περιφέρειες της Κοινότητας, ζάχαρης που παράγεται στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα.»

13 Το άρθρο 3 του κανονισμού 2225/86 ορίζει, στη συνέχεια, τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, για τις ζάχαρες που αναφέρονται στο άρθρο 1 που έχουν υποστεί ραφινάρισμα σε μια βιομηχανία ραφιναρίσματος στις ευρωπαϊκές περιφέρειες της Κοινότητας, χορηγείται στις εν λόγω επιχειρήσεις ενίσχυση που αποτελείται:

(...)

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται εντός των ορίων των ποσοτήτων που προσδιορίζονται ανάλογα με τις περιφέρειες της Κοινότητας στις οποίες είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί το ραφινάρισμα και ξεχωριστά, ανάλογα με την προέλευση, από το ή τα εν λόγω υπερπόντια διαμερίσματα.

Ο καθορισμός των ποσοτήτων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο γίνεται (...) με βάση τον ισολογισμό εφοδιασμού της Κοινότητας σε ακατέργαστη ζάχαρη και για το ραφινάρισμά τους στις οικείες ευρωπαϊκές περιοχές της Κοινότητας.

3. Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1 χορηγείται μετά από αίτηση των επιχειρήσεων που έχουν πραγματοποιήσει ραφινάρισμα της εν λόγω ζάχαρης (...).»

14 Επιπλέον, από την περίοδο εμπορίας 1987/88, θεσπίστηκε, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2250/88 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 1988, για την τροποποίηση του κανονισμού 1785/81 (ΕΕ L 198, σ. 28), συμπληρωματική ενίσχυση για το ραφινάρισμα της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο που προέρχεται από τα ΓΥΔ. Έτσι, στο άρθρο 9 του κανονισμού 1785/81 εισήχθη μια παράγραφος 4β, η οποία προβλέπει, στο τρίτο της εδάφιο, ότι «χορηγείται συμπληρωματική ενίσχυση (...) για το ραφινάρισμα στις εγκαταστάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 4, τρίτο εδάφιο, της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο που παράγεται στα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα».

Το προδικαστικό ερώτημα

15 Θεωρώντας ότι η ερμηνεία των σχετικών κοινοτικών διατάξεων στην οποία προέβη το FIRS ήταν εσφαλμένη, η Erstein ζήτησε από το tribunal administratif de Paris την ακύρωση των απορριπτικών αποφάσεων του FIRS.

16 Το επιληφθέν εθνικό δικαστήριο αποφάσισε τότε να αναστείλει τη διαδικασία, προκειμένου να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

«Σε βιομηχανικό συγκρότημα όπου τα τεύτλα μεταποιούνται σε λευκή ζάχαρη και στο οποίο οι μεν εγκαταστάσεις του πρώτου σταδίου παραγωγής παραλαμβάνουν τα τεύτλα, τα επεξεργάζονται και εξάγουν από αυτά τους σακχαρώδεις χυμούς, οι δε εγκαταστάσεις του δευτέρου σταδίου παραγωγής μεταποιούν σε λευκή ζάχαρη τους εν λόγω χυμούς και τα σιρόπια, που μπορούν να εμπλουτισθούν με την προσθήκη ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύ-

σεως ΓΥΔ, μπορούν οι εγκαταστάσεις του μεταγενεστέρου σταδίου παραγωγής να θεωρούνται παγίως, όσον αφορά τη χορήγηση των ενισχύσεων στο ραφινάρισμα της επίμαχης ζάχαρης προελεύσεως ΓΥΔ, ως "τεχνική μονάδα" και ως "εργοστάσιο ραφιναρίσματος" υπό την έννοια των προαναφερθέντων κανονισμών (ΕΟΚ) 1785/81 (άρθρο 9) και (ΕΟΚ) 2225/86;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, μπορεί ένα τέτοιο σύνολο εγκαταστάσεων να θεωρείται κατά διαστήματα και για διακεκομμένες περιόδους ως "τεχνική μονάδα" και ως "εργοστάσιο ραφιναρίσματος" υπό την έννοια των ιδίων κανονισμών;

Τέλος, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, πρέπει να θεωρηθούν ως τέτοιες διακεκομμένες περίοδοι μόνον οι περίοδοι κατά τις οποίες η μεταποίηση της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο σε λευκή ζάχαρη δεν πραγματοποιείται συγχρόνως με την επεξεργασία των εξαγομένων από τα τεύτλα σιροπιών, η οποία πραγματοποιείται στις εγκαταστάσεις του πρώτου σταδίου παραγωγής του ιδίου βιομηχανικού συγκροτήματος;»

Η απάντηση του Δικαστηρίου

17 Με τα ερωτήματα αυτά, το εθνικό δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν σε βιομηχανικό συγκρότημα που περιλαμβάνει

— εγκαταστάσεις του πρώτου σταδίου παραγωγής, οι οποίες επεξεργάζονται τα ζαχαρότευτλα και εξάγουν από αυτά τους σακχαρώδεις χυμούς, και

— εγκαταστάσεις του δευτέρου σταδίου παραγωγής, που μεταποιούν σε λευκή ζάχαρη τους εν λόγω χυμούς και σιρόπια, που εμπλουτίζονται με την προσθήκη ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως ΓΥΔ,

οι εγκαταστάσεις του δευτέρου σταδίου παραγωγής μπορούν να θεωρούνται, όσον αφορά την επεξεργασία της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως ΓΥΔ, παγίως ή κατά διαστήματα, ως «τεχνική μονάδα» ή ως «εργοστάσιο ραφιναρίσματος» υπό την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1482/85.

18 Η Erstein υποστηρίζει ότι ο ορισμός του εργοστασίου ραφιναρίσματος που περιέχεται στην τελευταία αυτή διάταξη καλύπτει κάθε εγκατάσταση ή τεχνική μονάδα διαθέτουσα τον εξοπλισμό που απαιτείται για το ραφινάρισμα, δηλαδή για τη μετατροπή σε λευκή ζάχαρη της ακατέργαστης ζάχαρης ή των σιροπιών που έχουν παραχθεί πριν από την παραγωγή ζάχαρης σε στερεά κατάσταση.

19 Συναφώς, η Erstein διατείνεται, αφενός, ότι από την επίμαχη ρύθμιση ουδόλως προκύπτει η βούληση του κοινοτικού νομοθέτη να χορηγήσει το ευεργέτημα των υπό κρίση ενισχύσεων μόνον στις εγκαταστάσεις που ραφινάρουν αποκλειστικά ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο. Ενδεικτικά, στο άρθρο 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81 χρησιμοποιούνται οι εκφράσεις «ακατέργαστη ζάχαρη» και «σιρόπια που έχουν παραχθεί πριν από την παραγωγή ζάχαρης σε στερεά κατάσταση», χωρίς να γίνεται διάκριση μεταξύ της ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο και της ζάχαρης από τεύτλα. Επιπλέον, στο δεύτερο εδάφιο της ιδίας αυτής διατάξεως γίνεται ρητή αναφορά στην ακατέργαστη ζάχαρη που παράγεται από τεύτλα. Τέλος, η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη προς τον σκοπό της υπό κρίση ρυθμίσεως, ο οποίος έγκειται στη διευκόλυνση της διαθέσεως εντός της Κοινότητας της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο που προέρχεται από τα ΓΥΔ.

20 Προκειμένου να ερμηνευθεί η υπό κρίση διάταξη, πρέπει να τονιστεί, πρώτον, ότι το άρθρο 9, παράγραφος 7, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3330/74 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1974, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 134), που είναι ο αμέσως προηγούμενος του κανονισμού 1785/81, όπως συμπληρώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2623/75 του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 150), περιείχε τον ίδιο ορισμό του εργοστασίου ραφιναρίσματος με εκείνον που περιέχεται τώρα στο άρθρο 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1482/85. Το άρθρο 9, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 3330/74, όπως είχε συμπληρωθεί με τον κανονισμό 2623/75, προέβλεπε τη χορήγηση ενισχύσεως στην ακατέργαστη ζάχαρη που παράγεται στα ΓΥΔ και «ραφινάρεται είτε σε ραφινερία είτε σε άλλη τεχνική μονάδα, που ευρίσκονται μέσα στην Κοινότητα».

21 Ακολούθως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι από τη διατύπωση του άρθρου 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1482/85, προκύπτει ότι ο ορισμός του εργοστασίου ραφιναρίσματος που περιέχεται στη διάταξη αυτή δεν συμπίπτει με την κοινή σημασία του όρου αυτού, κατά την οποία το εργοστάσιο ραφιναρίσματος είναι μια τεχνική μονάδα της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στη μεταποίηση ακατέργαστης ζάχαρης ή σιροπιών σε λευκή ζάχαρη εν γένει. Άλλως, δεν θα ήταν αναγκαίο να εισαχθεί, συνοδευόμενος από την έκφραση «κατά την έννοια του παρόντος άρθρου», ένας ορισμός που αντιστοιχεί στην κοινή και πρόδηλη σημασία της επίμαχης έννοιας.

22 Επιπλέον, το άρθρο 36, παράγραφος 3, του κανονισμού 1785/81, το οποίο έχει πλέον αντικατασταθεί από το άρθρο 1, παράγραφος 12, του κανονισμού (ΕΚ) 1101/95 του Συμβουλίου, της 24ης Απριλίου 1995 (ΕΕ L 110, σ. 1), και το οποίο όριζε το εργοστάσιο ραφιναρίσματος, προς τους σκοπούς της εφαρμογής μιας παρεκκλίσεως από την είσπραξη διαφορικής εισφοράς κατά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας ακατέργαστης προτιμησιακής ζάχαρης «που προορίζεται για ραφινάρισμα σε ραφινερία», χρησιμοποιούσε την ίδια διατύπωση με εκείνη του άρθρου 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο. Η παράγραφος 2, στοιχείο β', του άρθρου αυτού προέβλεπε ότι η εισφορά αυτή μπορούσε να μην εισπράττεται για την ακατέργαστη προτιμησιακή ζάχαρη που εισάγεται σε ορισμένες περιφέρειες της Κοινότητας και «ραφινάρεται σε τεχνική μονάδα πλην ραφινερίας».

23 Τέλος, το παράρτημα I, XIV (Γεωργία), στοιχείο γ', σημείο 2, της Πράξεως για τους όρους προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και τις προσαρμογές των Συνθηκών (ΕΕ 1985, L 302, σ. 23), συμπλήρωσε το άρθρο 9, παράγραφος 4, του κανονισμού 1785/81, με την προσθήκη του ακολούθου εδαφίου:

«Ωστόσο, όσον αφορά την επιχείρηση για παραγωγή ζάχαρης που είναι εγκατεστημένη στην αυτόνομη παροχή των Αζορών, θεωρείται ως ραφινερία κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου για το ραφινάρισμα ακατέργαστης ζάχαρης από τεύτλα εντός των ορίων ποσότητας (...).»

24 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διατύπωση του άρθρου 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81 δεν είναι σαφής. Επομένως,

προκειμένου να αξιολογηθεί η σημασία της διατυπώσεως αυτής και να διαπιστωθεί αν η έκφραση «εργοστάσιο ραφιναρίσματος» υπό την έννοια της εν λόγω διατάξεως καλύπτει ένα βιομηχανικό συγκρότημα όπως αυτό της Erstein, το οποίο μεταποιεί την ακατέργαστη ζάχαρη και τα σιρόπια που προέρχονται τόσο από τεύτλα που έχουν τύχει προηγουμένως επεξεργασίας επί τόπου όσο και από ζαχαροκάλαμο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο σκοπός της εξεταζομένης ρυθμίσεως.

25 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η εν λόγω ρύθμιση σκοπεί να διευκολύνει τη διάθεση στις ευρωπαϊκές περιφέρειες της Κοινότητας της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο που παράγεται στα ΓΥΔ και, παραλλήλως και συγχρόνως, να διασφαλίσει τον τακτικό εφοδιασμό των κοινοτικών εργοστασίων ραφιναρίσματος. Έτσι, οι εν λόγω ενισχύσεις καταβάλλονται τόσο για την παραγωγή ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο στα ΓΥΔ όσο και για το ραφινάρισμά της στις κοινοτικές βιομηχανίες. Η διασφάλιση του τακτικού εφοδιασμού των εργοστασίων ραφιναρίσματος ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο είναι ο σκοπός για τον οποίο το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 9, παράγραφος 4, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1482/85, προβλέπει τη δυνατότητα χορηγήσεως ενισχύσεων για τη ζάχαρη που παράγεται από τεύτλα, στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τον εφοδιασμό αυτό, δηλαδή εφόσον ο εφοδιασμός αυτός δεν μπορεί να διασφαλιστεί από την παραγωγή ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο.

26 Όπως προκύπτει, ιδίως, από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη και από το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2225/86, που προαναφέρθηκαν, οι δύο αυτοί σκοποί πρέπει να ληφθούν υπόψη από κοινού και αδιαχώριστα. Οι ευρωπαϊκές περιφέρειες για τις οποίες γίνεται λόγος στην τελευταία από τις παρατεθείσες διατάξεις δεν μπορούν παρά να είναι εκείνες στις οποίες είναι εγκατεστημένα τα εργοστάσια ραφιναρίσματος που ειδικεύονται στην επεξεργασία της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο.

27 Πρέπει επίσης να αναφερθεί η ενδέκατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1101/95, κατά την οποία «η βιομηχανία ζάχαρης που βρίσκεται κοντά σε λιμένες αποτελεί για την Κοινότητα πολύτιμο συμπλήρωμα της μεταποιητικής βιομηχανίας τεύτλων ιδίως σε περιοχές όπως η Φινλανδία, η ηπειρωτική Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και το νότιο και δυτικό τμήμα της Γαλλίας», καθώς και το άρθρο 37 του κανονισμού 1785/81, το οποίο εισήχθη με τον κανονισμό 1101/95.

28 Ενόψει των διαπιστώσεων που προεκτέθηκαν, πρέπει να γίνει δεκτό, όσον αφορά την εφαρμογή της επίμαχης ρυθμίσεως, ότι εργοστάσιο ραφιναρίσματος είναι μια τεχνική μονάδα που ραφινάρει αποκλειστικά ακατέργαστη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπει η ρύθμιση αυτή.

29 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι το προαναφερθέν άρθρο 37 του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1101/95, προβλέπει την είσπραξη ενός μειωμένου δασμού κατά την εισαγωγή ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο, άλλης από την προτιμησιακή ζάχαρη, που προέρχεται από τις χώρες ΑΚΕ και τη Δημοκρατία της Ινδίας, προκειμένου να διασφαλίσει «(...) τον επαρκή εφοδιασμό των κοινοτικών εργοστασίων ραφιναρίσματος ζάχαρης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 9, παράγραφος 4 (...)», και ορίζει τις αναμενόμενες μέγιστες ανάγκες εφοδιασμού ανά περίοδο εμπορίας των βιομηχανιών ραφιναρίσματος που είναι εγκατεστημένες στη μητροπολιτική Γαλλία, στη Φινλανδία, στην ηπειρωτική Πορτογαλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Όμως, η αναγόμενη στο ραφινάρισμα δραστηριότητα των βιομηχανιών που είναι εγκατεστημένες στις τρεις τελευταίες αυτές χώρες συνίσταται σχεδόν αποκλειστικά στην επεξεργασία του ζαχαροκάλαμου, στη δε μητροπολιτική Γαλλία δύο βιομηχανίες που βρίσκονται κοντά σε λιμένες ραφινάρουν αποκλειστικά ζαχαροκάλαμο.

30 Πρέπει να τονιστεί ότι η παραγωγή ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο εντός της Κοινότητας είναι πολύ μικρή σε σχέση με την παραγωγή ζάχαρης από τεύτλα, ότι η διάρθρωση του κόστους των δύο αυτών κατηγοριών παραγωγής διαφέρει αισθητά, ότι η επεξεργασία του ζαχαροκάλαμου με σκοπό την εξαγωγή ακατέργαστης ζάχαρης και σιροπιών πραγματοποιείται στα ΓΥΔ και, τέλος, ότι υφίστανται στην Κοινότητα παραδοσιακά εργοστάσια ραφιναρίσματος τα οποία είναι ειδικευμένα αποκλειστικά στην παραγωγή ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο και των οποίων οι ανάγκες εφοδιασμού λαμβάνονται υπόψη, όπως προκύπτει από το άρθρο 37 του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1101/95, ως βάση για τον υπολογισμό του μεγέθους και τον καθορισμό του τρόπου κατανομής των κοινοτικών ενισχύσεων. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το επίμαχο καθεστώς ενισχύσεων στηρίζεται στην αλληλεξάρτηση και την ισορροπία μεταξύ της παραγωγής ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο στα ΓΥΔ και του ραφιναρίσματός της στις ευρωπαϊκές περιφέρειες της Κοινότητας, υπό την έννοια ότι οι δυνατότητες διαθέσεως της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο μπορούν να διασφαλιστούν μακροπρόθεσμα, στο μέτρο που ο εφοδιασμός των ειδικευμένων εργοστασίων ραφιναρίσματος μπορεί επίσης να διασφαλιστεί.

31 Ενόψει των σκέψεων αυτών, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι ως εργοστάσιο ραφιναρίσματος υπό την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1482/85, νοείται μια τεχνική μονάδα, δηλαδή μια βιομηχανική εγκατάσταση που λειτουργεί αυτοτελώς και χωρίς να συνδέεται καθ' οιονδήποτε τρόπο με οποιαδήποτε άλλη μονάδα, της οποίας η μόνη δραστηριότητα συνίσταται στο ραφινάρισμα της ακατέργαστης ζάχαρης και των σιροπιών που εξάγονται από ζαχαροκάλαμο. Επομένως, δεν ανταποκρίνεται στον ορισμό αυτό μια μονάδα ραφιναρίσματος που αποτελεί τμήμα ενός βιομηχανικού συγκροτήματος το οποίο περιλαμβάνει επίσης μια μονάδα του πρώτου σταδίου παραγωγής, η οποία εξάγει τους σακχαρώδεις χυμούς.

32 Επιπλέον, προκειμένου η εν λόγω μονάδα να μπορεί να χαρακτηρισθεί ως εργοστάσιο ραφιναρίσματος υπό την έννοια της προαναφερθείσας διατάξεως, η δραστηριότητά της πρέπει να συνίσταται παγίως στο ραφινάρισμα ακατέργαστης ζάχαρης και σιροπιών από ζαχαροκάλαμο και δεν μπορεί να περιλαμβάνει επίσης, κατά διαστήματα, το ραφινάρισμα — έστω και χωριστά — σακχαρωδών χυμών που προέρχονται από τεύτλα, διότι άλλως θα διαταρασσόταν η επιδιωκόμενη από την κοινοτική ρύθμιση ισορροπία και αλληλεξάρτηση μεταξύ, αφενός, της παραγωγής και των δυνατοτήτων διαθέσεως της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως ΓΥΔ και, αφετέρου, του τακτικού εφοδιασμού των ειδικευμένων εργοστασίων ραφιναρίσματος.

33 Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, σε βιομηχανικό συγκρότημα που περιλαμβάνει

— εγκαταστάσεις του πρώτου σταδίου παραγωγής, οι οποίες επεξεργάζονται τα ζαχαρότευτλα και εξάγουν από αυτά τους σακχαρώδεις χυμούς, και

— εγκαταστάσεις του δευτέρου σταδίου παραγωγής, που μεταποιούν σε λευκή ζάχαρη τους εν λόγω χυμούς και τα σιρόπια, που εμπλουτίζονται με την προσθήκη ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως ΓΥΔ,

οι εγκαταστάσεις του δευτέρου σταδίου παραγωγής δεν μπορούν να θεωρούνται, όσον αφορά την επεξεργασία της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως ΓΥΔ, ούτε παγίως ούτε κατά διαστήματα, ως «τεχνική μονάδα» ή ως «εργοστάσιο ραφιναρίσματος» υπό την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1482/85.

Επί των δικαστικών εξόδων

34 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική, η Γερμανική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με απόφαση της 12ης Ιουνίου 1996, το tribunal administratif de Paris αποφαίνεται:

Σε βιομηχανικό συγκρότημα που περιλαμβάνει

— εγκαταστάσεις του πρώτου σταδίου παραγωγής, οι οποίες επεξεργάζονται τα ζαχαρότευτλα και εξάγουν από αυτά τους σακχαρώδεις χυμούς, και

— εγκαταστάσεις του δευτέρου σταδίου παραγωγής, που μεταποιούν σε λευκή ζάχαρη τους εν λόγω χυμούς και τα σιρόπια, που εμπλουτίζονται με την προσθήκη ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως ΓΥΔ,

οι εγκαταστάσεις του δευτέρου σταδίου παραγωγής δεν μπορούν να θεωρούνται, όσον αφορά την επεξεργασία της ακατέργαστης ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο προελεύσεως ΓΥΔ, ούτε παγίως ούτε κατά διαστήματα, ως «τεχνική μονάδα» ή ως «εργοστάσιο ραφιναρίσματος» υπό την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της ζάχαρης, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1482/85 του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 1985.

Kapteyn Ragnemalm Ιωάννου

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Νοεμβρίου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τέταρτου τμήματος

P. J. G. Kapteyn